

Asia: VN/2434/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Erityisesti: 2 § Soveltamisala. Miten arvioitte esitettyä soveltamisalaa? Puuttuuko mielestänne jokin keskeinen lainsäädännön ala soveltamisalasta? Mikä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

Erityisesti: Mikä laki mielestänne puuttuu soveltamisalasta?

-

2 luku Ilmoittajan suojelun yleiset edellytykset ja ilmoittaminen

-

Erityisesti: liittyykö toimintanne kannalta sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

Luonnoksen käsite ”virasto”

Ehdotetun lain 8 § käsittelee sisäisen kanavan perustamisvelvollisuutta. Säännöksen 1 momentin kohdassa 1 mainitaan velvollisuudesta perustaa kanava ”valtio ja sen virastot, ...”. Virastokäsite ei ole valtiohallinnossa yksiselitteinen, vaan on olemassa tulosohjattuja virastoja sekä työnantajavirastoja. Kirjanpitoyksiköt muodostavat näitä kokoavan kokonaisuuden. Esimerkiksi tuomioistuinlaitos on kirjanpitoyksikkö, Tuomioistuinvirasto on ns. tulosohjattu virasto, ja Tuomioistuinvirasto sekä kaikki tuomioistuimet ovat työnantajavirastoja (VK/6128/04.00.00/2021 Valtion kirjanpitoyksiköt, virastot ja rahastot). Tuomioistuinvirasto toteaa, että laissa tulisi selkeästi tuoda esiin mahdollisuus yhden sisäisen kanavan perustamiseen myös esimerkiksi kirjanpitoyksikön tasolla, jolloin kaikki siihen kuuluvat työnantajavirastot voisivat hyödyntää samaa sisäistä kanavaa sekä siihen luotavia prosesseja.

Erityisesti: liittykö toimintanne kannalta ulkoisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuden ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

3 luku Sisäisiin ja ulkoihin ilmoituksiin sovellettavat säännökset

Päätös ilmoituksen käsittelyn lopettamisesta

Ehdotetun lain (LE1) 18 §:ssä säädettäisiin ilmoituksen käsittelystä eräissä tapauksissa/tilanteissa. Ehdotetun sääntelyn mukaan ”jos ilmoitettu rikkomus on selkeästi vähäinen eikä edellytä jatkotoimia, toimivaltainen viranomainen voi lopettaa ilmoituksen käsittelyn. Toimivaltaisen viranomaisen tulee tehdä asiassa päätös perusteluineen ja ilmoittaa siitä ilmoittajalle.”

Säännöksessä tarkoitetun päätöksen luonne jää säännöksen ja sitä koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden perusteella epäselväksi. Lähtökohtaisesti viranomaisen päätöksestä on muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019; 6 §). Tuomioistuinvirasto toteaa, että säännöksessä tarkoitetun päätöksen luonne on syytä täsmentää ja tarvittaessa säätää lakiin asianmukaiset säännökset muutoksenhausta.

Erityisesti: miten arvioisitte tietosuojaan liittyviä kysymyksiä (19 §:n salassapitovelvollisuus ja 20 §:n henkilötietojen käsittely)

-

4 luku Tietojen julkistaminen

-

5 luku Suojelutoimenpiteet

-

Erityisesti: miten arvioisitte esitettyä suojelun tasoa, onko se riittävä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

6 luku Seuraamukset

-

2. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi/yleiset kommentit

Ehdotetun lainsäädännön vaikutus tuomioistuimiin

Vaikutusarviointia koskevassa osassa ei ole tuotu esille ehdotetun lainsäädännön vaikutusta tuomioistuimiin. Ehdotuksella on suora vaikutus yleisiin tuomioistuimiin, joissa lain mukaiset hyvitysvaatimukset käsiteltäisiin (LE1 30 – 31 §). Lisäksi ehdotuksessa on kuvattu muita oikeussuojakeinoja (s. 47). Kanavan kautta tulevat ilmoitukset voivat johtaa jatkotoimenpiteisiin, kuten oikeuskäsittelyihin yleisissä tuomioistuimissa tai hallinto- ja erityistuomioistuimissa. Ehdotuksessa ei ole kuitenkaan arvioitu, johtaako uudistus asianmäärien lisääntymiseen tuomioistuimissa. Ehdotuksessa on arvioitu uudistuksen vaikutuksia rikostorjuntaan ja ilmoitusmäärien vaikutukseen esitutkintaa tekevän poliisin toimintaan (s. 76 – 77). Rikosasioiden mahdollinen lisääntyminen vaikuttaa myös niitä käsittelevien yleisten tuomioistuinten asianmääriin.

Tuomioistuinvirasto toivoo, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin kattavasti uudistuksen vaikutukset myös tuomioistuimiin.

2.1 Millaisia vaikutuksia esitetyllä lailla ennakoitte olevan toimintanne?

-

2.2 Onko esityksessä tunnistettu toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.3 Ovatko yksityisen sektorin yrityksiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.4 Ovatko valtion viranomaisiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

2.5 Ovat kuntiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

3. Muut huomiot. Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksistä.

-

Jaakkola Riku
Tuomioistuinvirasto

Helaskoski Kimmo
Tuomioistuinvirasto